

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1CdoR/8/2025
Identifikačné číslo spisu:	3722201312
Dátum vydania rozhodnutia:	25.11.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:3722201312.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci manželky (matky): K. Ž., narodená XX. B. XXXX, bytom Z. I., X. XXXX/XXX, zastúpenej: JUDr. Róbert Fatura, advokát, s. r. o., so sídlom Považská Bystrica, Centrum 18/23, IČO: 46 528 644, proti manželovi (otcovi): Y. Ž., narodený XX. E. XXXX, bytom Z. I., X. XXXX/XXX, zastúpenému: JUDr. Anna Kubovičová, advokátka so sídlom Považská Bystrica, Tatranská 300/8, v konaní o návrhu manželky na rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva: B. Ž., narodená XX. O. XXXX a A. Ž., narodený XX. A. XXXX, bytom ako otec, v konaní zastúpeným kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. PB-14P/20/2022, o dovolaní otca maloletých proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 28. februára 2025 sp. zn. 14CoP/66/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín rozsudkom č.k. PB-14P/20/2022-348 zo dňa 11. decembra 2023 rozhodol tak, že manželstvo rodičov maloletých detí rozviedol (výrok I.); na čas po rozvode zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti matky (výrok II.); rozhodol, že obaja rodičia sú oprávnení maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok (výrok III.); určil otcovi povinnosť od právoplatnosti rozsudku o rozvode platiť na maloletú B. výživné vo výške 220 eur mesačne a na maloletého A. výživné vo výške 180 eur mesačne, vždy k 20. dňu v mesiaci vopred k rukám matky (výrok IV.); upravil styk otca s maloletými deťmi v rozsahu v prvom kalendárnom týždni nasledujúcom po týždni, v ktorom tento rozsudok nadobudne právoplatnosť, od pondelka od 00:00 hod. do pondelka do 16:00 hod., od pondelka 19:00 hod. do stredy 16:00 hod. a od stredy 19:00 hod. do piatka 16:00 hod. a od piatka 19:00 hod. do nedele 16:00 hod. a od nedele 19:00 hod. do 24:00 hod. V druhom kalendárnom týždni nasledujúcom po týždni, v ktorom tento rozsudok nadobudne právoplatnosť, od pondelka 00:00 hod. do pondelka 15:00 hod., od pondelka 20:00 hod. do stredy 15:00 hod., od stredy 20:00 hod. do piatka 15:00 hod., od piatka 20:00 hod. do nedele 15:00 hod. a od nedele 20:00 hod. do 24:00 hod. V treťom týždni nasledujúcom po

týždni, v ktorom tento rozsudok nadobudne právoplatnosť, od pondelka 00:00 hod. do pondelka 15:00 hod., od pondelka 20:00 hod. do stredy 15:00 hod., od stredy 20:00 hod. do piatka 15:00 hod., od piatka 20:00 hod. do nedele 09:00 hod. a od nedele 19:00 hod. do 24:00 hod.; v štvrtom kalendárnom týždni nasledujúcom po týždni, v ktorom tento rozsudok nadobudne právoplatnosť, od pondelka 00:00 hod. do pondelka 15:00 hod., od pondelka 20:00 hod. do stredy 15:00 hod., od stredy 20:00 hod. do piatka 15:00 hod. a od piatka 20:00 hod. do soboty 09:00 hod., v piatom kalendárnom týždni nasledujúcom po týždni, v ktorom tento rozsudok nadobudne právoplatnosť, od pondelka 00:00 hod. do pondelka 15:00 hod., od pondelka 20:00 hod. do stredy 15:00 hod., od stredy 20:00 hod. do piatka 18:00 hod. a od nedele 18:00 hod. do nedele 24:00 hod., v šiestom kalendárnom týždni nasledujúcom po týždni, v ktorom tento rozsudok nadobudne právoplatnosť, od pondelka 00:00 hod. do pondelka 15:00 hod. a od pondelka 20:00 hod. do stredy 15:00 hod. a od stredy 20:00 hod. do piatka 18:00 hod. (výrok V.); počnúc siedmym kalendárnym týždňom nasledujúcom po týždni, v ktorom tento rozsudok nadobudne právoplatnosť, je otec oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi každú stredu od 15:00 hod. do 19:00 hod., každú párnú sobotu od 09:00 hod. do 19:00 hod. a každú párnú nedeľu od 09:00 hod. do 19:00 hod. (výrok VI.); uložil matke povinnosť v určený čas maloleté deti na styk pripraviť a styk otcovi s deťmi umožniť (výrok VII.); o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok VIII.); zároveň uložil otcovi povinnosť zaplatiť štátu sumu 792,20 eura na účet Okresného súdu Trenčín do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia (výrok IX.).

1.1. Čítajúc článok 5 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“), § 23 ods. 1 zákona o rodine, § 24 ods. 1 zákona o rodine, § 25 ods. 2 zákona o rodine, § 75 ods. 1 zákona o rodine súd prvej inštancie konštatoval, že medzi manželmi nebolo sporné, že manželstvo medzi účastníkmi konania je vážne narušené, neexistuje nádej na obnovenie manželského spoluzitia, preto manželstvo rodičov maloletých detí rozviedol. Vo vzťahu k úprave výkonu rodičovských práv a povinností mal súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania za preukázané, že obe maloleté deti preferujú osobnú starostlivosť otca. Zo znaleckého posudku ustanovenej súdnej znalkyne podľa súdu prvej inštancie vyplynulo, že vyjadrenia maloletých detí sú dôsledkom správania otca maloletých detí, ktorého nevera zo strany manželky zasiahla tak hlboko, že sa rozhodol matke pomstiť (č.l. 193 spisu), a to neumožňovaním styku matky s maloletými deťmi. Otec začal maloleté deti manipulovať proti matke (č.l. 188, 190, 192 spisu), čím dosiahol, že najmä maloletá začala svoju matku vnímať ako osobu, ktorej sa treba báť. Z obsahu spisového materiálu rovnako vyplynulo, že otec na účely zmanipulovania maloletých detí zneužil to, že maloletý je vzhľadom na svoj nízky vek ovplyvniteľný (č.l. 186 spisu) a to, že maloletá bola po odsťahovaní matky zo spoločnej domácnosti touto skutočnosťou traumatizovaná (č.l. 186, 192 spisu), pričom otec namiesto zmierňovania tejto traumy, traumy maloletej prehľbil, a to (nesprávnym) vysvetlením, že matka maloletú opustila. Podľa názoru súdu prvej inštancie o manipulovaní maloletej otcom svedčí aj výsluch maloletej vykonaný dňa 06. 07. 2022, pričom maloletá na tomto výsluchu uviedla, že sa na mamu hnevá z dôvodu, že mama podviedla otca. Uviedol, že nie je žiaden dôvod, prečo by 11-ročné dievča spontánne začalo odmietať matku práve z takéhoto dôvodu a je teda zrejmé, že otec musel maloletú presvedčiť, že na neveru matky má zareagovať jej odmietaním. Manipuláciu a navádzanie maloletých detí nakoniec potvrdil aj sám otec, keď uviedol, že keď bol maloletý A. u matky, tak prišiel za ním, okrem iného, porozprávať sa s ním, či sa má dobre (č.l. 111 spisu). Súd prvej inštancie uviedol, že takéto konanie je prejavom manipulácie, keďže jednak touto svojou návštevou otec zabránil dieťaťu, aby trávilo čas iba s matkou, a jednak tým dieťaťu vyslal podprahový signál, že si myslí, že matka nie je schopná sa o neho postarať.

1.2. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že maloleté deti sú vystavené konfliktu lojality a rozhodnutie o tom, komu majú byť zverené, teda nie je možné založiť na tom, čo vypovedajú. Pri svojom rozhodnutí súd prvej inštancie vychádzal zo znaleckého posudku ustanovenej súdnej znalkyne a obe maloleté deti zveril do osobnej starostlivosti matky zohľadňujúc, že znalecké vyšetrenie ukázalo, že prítomnosť matky v živote maloletých detí je rozhodne v prospech detí, ako aj z toho dôvodu, že keďže vplyv otca na maloleté deti je škodlivý (v tom smere, že maloleté deti presvedčil, že sa majú obávať svojej vlastnej matky), je nutné tieto vyňať zo starostlivosti otca, a to aspoň do doby, kým sa vzťah detí k matke neznorlizuje a tieto na základe osobnej skúsenosti s matkou získajú „imunitu“ proti otcovmu manipulovaniu. V súvislosti so zverením maloletého A. matke zároveň uviedol, že matkou predložené fotografie, na ktorých pomáha maloletý matke pri pečení, resp. je s matkou v kine, preukazujú, že maloletý je v prítomnosti matky spokojný. Rovnako spokojný je

maloletý aj v prítomnosti otca, ako to preukazujú predložené fotografie strávenia času maloletého s otcom. Stav spokojnosti maloletého v prítomnosti otca aj matky je prirodzený, a teda iba na základe toho, že maloletý sa cíti v bezpečí aj s matkou aj s otcom, nie je možné rozhodnúť o tom, komu má byť maloletý zverený. Za takéto kritérium pre rozhodnutie súd prvej inštancie považoval najlepší záujem maloletého dieťaťa, a teda v prejednávacom prípade to, aby maloleté deti neboli zverené tomu rodičovi, ktorý nerešpektuje ich právo na zachovanie vzťahu k druhému rodičovi. Manipulácia maloletých detí otcom vyplýva podľa súdu prvej inštancie aj z videozáznamov, ktoré otec predložil. Pokiaľ totiž maloletý A. pri videohovore s matkou nekomunikoval a pokiaľ maloletá a maloletý s matkou nekomunikovali ani pri jej návšteve v byte, v ktorom býva otec s maloletými deťmi, je podľa súdu prvej inštancie zjavné, že maloletí si boli vedomí, že pri týchto príležitostiach ich otec pozoroval, a teda svoje správanie prispôbili tomu, aby „potešili“ svojho otca. Pre úplnosť súd prvej inštancie podotkol, že v štáte, ktorý je členom Európskej únie, v 21. storočí nie je možné potrestať nevernú manželku tým, že maloleté deti budú zverené otcovi.

1.3. Čo sa týka návrhu otca na zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že takéto riešenie neprichádza do úvahy. Nefunkčnosť takéhoto riešenia bola preukázaná nielen názorom znalkyne (str. 38 znaleckého posudku), ale aj experimentálne, keďže bola nariadená rozsudkom Okresného súdu Trenčín č.k. PB-7P/61/2022-183 zo dňa 12. septembra 2023. Otec tento rozsudok rešpektuje iba naoko, a to tak, že v stanovený čas maloleté deti privedie pred byt matky, ale obratom ich zase odvedie s argumentom, že rešpektuje želanie maloletých detí, ktoré s matkou byť nechcú. K argumentu otca okresný súd uviedol, že za situácie, že maloletá sa nechce s matkou stretnúť a nechce prespať v jej domácnosti, je nutné, aby otec bol aktívny a cieľavedomo konal tak, aby vytvoril predpoklady pre bezproblémovú realizáciu kontaktu dieťaťa s druhým rodičom. Keďže z vykonaného dokazovania je zrejmé, že otec sleduje práve opačný cieľ, je jasné, že tento nebude viesť maloleté deti k tomu, aby akceptovali matku. Práve vzhľadom na takýto postoj otca je podľa súdu prvej inštancie potom nemožné zveriť maloleté deti do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov.

1.4. Pri úprave vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom súd prvej inštancie vychádzal z ustáleného čistého príjmu otca vo výške 1.601,96 eura mesačne (č.l. 253, 343 spisu). Čo sa týka úpravy styku vzhľadom na to, že dôvodom pre zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti matky bol aj negatívny vplyv otca na maloleté deti, a preto, že je nutné vyňať maloleté deti z jeho starostlivosti, súd prvej inštancie upravil styk otca s maloletými deťmi počas párných víkendov ako aj každú stredu tak, aby bol minimalizovaný škodlivý vplyv otca na maloleté deti, zároveň však rešpektujúc dobrý vzťah maloletých detí k otcovi. Počas prvých šiestich týždňov od právoplatnosti tohto rozsudku okresný súd pristúpil k úprave širšieho rozsahu styku otca s maloletými deťmi, aby poskytol čas najmä maloletej B. na adaptovanie sa na nové výchovné prostredie, kedy vychádzal z odporúčania ustanovenej súdnej znalkyne (č.l. 197 spisu). O trovách konania rozhodol v zmysle § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“) a zároveň rozhodol o trovách štátu v dôsledku priznania znalečného vo výške 1.388,24 eura ustanovenej súdnej znalkyne. Výšku trov štátu rozdelil rovnakým dielom medzi oboch rodičov, avšak na ich úhradu zaviazal v pomernej výške už iba otca, keďže matka zložila preddavok na znalecké dokazovanie.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj ako „odvolací súd“) rozsudkom č.k. 14CoP/66/2024 z 28. februára 2025 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v otcom napadnutých výrokoch II., III., IV., V., VI., VII., VIII. a IX potvrdil. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch potvrdil ako vecne správny cez úpravu v § 387 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP.

2.1. V odôvodnení uviedol, že výkon rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas do rozvodu manželstva bol upravený rozsudkom Okresného súdu Trenčín č.k. PB-7P/61/2022-183 zo dňa 12. septembra 2023, ktorým bola schválená dohoda rodičov, v zmysle ktorej boli maloleté deti zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie vyplynulo, že ponechanie maloletých detí v striedavej osobnej starostlivosti rodičov aj na čas po rozvoze manželstva nie je v súlade s ich najlepším záujmom. Záver okresného súdu v tejto otázke v odvolacej argumentácii nespochybnil ani otec maloletých detí. Napriek tomu, že otec v priebehu konania navrhol

zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, jeho odvolací návrh spočíval vo zverení maloletých detí do jeho osobnej starostlivosti a úprave styku matky s maloletými deťmi. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že v danom čase je matka vhodnejšou osobou na zabezpečovanie osobnej starostlivosti o maloleté deti po osobnostnej stránke, i keď súdna znalkyňa vzhľadom na potrebu edukácie matky v rodičovských zručnostiach v otázke zvládania neposlúchania maloletých detí bez používania telesných trestov (bod 11. záveru znaleckého posudku, č.l. 190). Poukázal na závery vyplývajúce zo znaleckého posudku týkajúce sa osobnosti otca, keď otec v zmysle znaleckého posudku má osobnostnú psychopatológiu, maloleté deti ovláda a manipuluje, je nevyrovnaný, vzťahovačný, narcistický, cynický atď. Pokiaľ otec opakovane v odvolaní poukazoval na schopnosť postarať sa o maloleté deti v rozsahu každodenných činností - škola, domácnosť, odvolací súd sa s jeho názorom stotožnil, pretože opak nebol preukázaný ani vykonaným dokazovaním. K uvedenému odvolací súd dodal, že aj v rámci znaleckého posudku boli predpoklady rodičov, okrem osobnostných predpokladov, na zabezpečenie plnohodnotnej starostlivosti každého rodiča voči obojom maloletým deťom vyhodnotené ako približne rovnaké. Uviedol, že pre záver súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu boli v prejednávanej príhode rozhodujúce rozdiely v osobnosti rodičov.

2.2. Vo vzťahu k želaniu maloletých detí ostať v osobnej starostlivosti otca odvolací súd v prvom rade uviedol, že právo maloletého dieťaťa vyjadriť slobodne svoj názor vo veciach, ktoré sa ho týkajú, je jeho nepopierateľným právom, v konečnom dôsledku však posúdenie záujmu dieťaťa prináleží súdu. Primerane a podporne odvolací súd poukázal na uznesenia Ústavného súdu Českej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 707/04, IV. ÚS 288/04, III. ÚS 2150/07, I. ÚS 3082/10 a I. ÚS 268/02 a uviedol, že úlohou súdu je korigovať predstavy a názory maloletého dieťaťa o tom, čo je pre neho za danej situácie vhodné a čo nie. Nemožno totiž pripustiť, aby bol v konaní zohľadnený výhradne názor maloletého dieťaťa bez zreteľa na všetky zistené skutočnosti a v súlade s takto vysloveným názorom, aby došlo k vyhláseniu autoritatívneho rozhodnutia súdu. Súd prvej inštancie opakovane zisťoval názor maloletých detí (súd, znalecké dokazovanie), a v jeho postupe odvolací súd nezistil otcom vytýkaný nedostatok, ktorý mal spočívať v nerešpektovaní ich vôle, s ktorým rodičom by chceli zostať po rozvode manželstva. Vzhľadom na v konaní preukázané manipulatívne správanie otca k maloletým deťom nemožno podľa odvolacieho súdu vyhodnotiť názor maloletých detí ako nikým neovplyvnený. Odvolací súd ďalej dôvodil, že právo maloletých detí vyjadriť názor bolo v súdnom konaní rešpektované, maloleté deti mali možnosť sa vyjadriť, boli vypočuté pred sudcom (opakovane maloletá)/súdnym znalcom, avšak to neznamena, že súd je aj povinný rozhodnúť podľa názoru maloletého dieťaťa. Maloleté dieťa často nevie rozlíšiť, čo je v jeho záujme a práve záujem maloletého je na posúdení súdu, ktorý musí názor maloletého vyhodnotiť v kontexte všetkých ostatných dôkazov a zisteného skutočného stavu veci. V danej veci pre posúdenie záujmu maloletých detí bolo nevyhnutné nariadiť znalecké dokazovanie, čo súd prvej inštancie aj vykonal a výsledky znaleckého dokazovania vyhodnotil s ostatnými dôkazmi, vrátane názoru maloletých detí, správne a tieto zohľadnil vo svojom rozhodnutí. Odvolací súd uviedol, že z krátkodobého hľadiska pri zmene osobnej starostlivosti maloletých detí sa môžu vyskytovať negatívne prejavy v správaní maloletých detí, avšak ustanovená súdna znalkyňa na základe vykonaného znaleckého dokazovania na pojednávaní prezentovala názor, že maloleté deti sa nepochybne budú vedieť prispôbiť zvereniu do osobnej starostlivosti matky za poskytnutia priestoru pre maloleté deti postupne si na zmenu výchovného prostredia zvyknúť (Zápisnica o pojednávaní zo dňa 04. 10. 2023, č.l. 272-274). V súlade s vykonaným dokazovaním sú podľa názoru odvolacieho súdu aj závery súdu prvej inštancie vo vzťahu k úprave styku otca s maloletými deťmi, keď súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu správne, rešpektujúc odporúčania ustanovenej súdnej znalkyne, pristúpil k postupnému „prechodu“ maloletých detí z osobnej starostlivosti jedného rodiča do osobnej starostlivosti druhého v horizonte 6 týždňov, čím maloleté deti budú mať možnosť prispôbiť sa novej situácii. Odvolací súd sa stotožnil s podstatou argumentácie okresného súdu v ods. 19 rozsudku súdu prvej inštancie, že rozsah styku otca s maloletými deťmi musí aktuálne reflektovať na potrebu minimalizovania potencionálneho negatívneho vplyvu manipulácie otca na psychický a emocionálny vývoj maloletých detí. Zvýraznil, že v prípade, ak otec preukáže schopnosť rešpektovať rodičovské postavenie matky a zdrží sa manipulatívneho správania voči maloletým deťom, môže byť úprava jeho styku (ale aj otázka výkonu osobnej starostlivosti) s maloletými deťmi zmenená.

2.3. Odvolací súd ďalej uviedol, že otec v odvolaní neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé vykonané znalecké dokazovanie spochybniť. Pokiaľ otec v odvolaní poukazoval na to, že je

poľskej národnosti, hovorí poľským jazykom, po slovensky rozumie len bežnej hovorovej slovenčine, preto mu nie všetky veci boli počas vyšetrovania u znalkyne jasné, na vyšetrenie cestoval do Bratislavy a bol unavený, odvolací súd jeho argumentáciu vyhodnotil ako účelovú, keďže otcovi bola ustanovená tlmočníčka, ktorá bola prítomná aj pri úkonoch znaleckého dokazovania (č.l. 198 - 199). K únave otca odvolací súd len poznamenal, že bolo výlučne v kompetencii otca prispôbiť si svoje pracovné a osobné záležitosti tak, aby sa na termín psychologického posúdenia dostavil v čo najlepšej psychickej a fyzickej kondícii.

2.4. V súvislosti s odvolacou argumentáciou otca, že súd prvej inštancie sa nevysporiadal s výpoveďami svedkov - rodičov matky, odvolací súd poukázal na bod 7. rozsudku súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie v danom bode uviedol, že na tieto výpovede nemohol prihliadnuť, primárne z dôvodu, že na odhalenie manipulácie je potrebná špecifická kvalifikácia, ktorou svedkovia nedisponujú a nie z otcom tvrdeného dôvodu, že rodičia matky nemajú k matke dobrý vzťah, pričom odvolací súd mal za to, že vyhodnotenie okresného súdu v tejto rovine je vecne správne, preto naň odkázal cez úpravu v § 387 ods. 1, 2 CSP. Dodal, že otázka kvality vzťahu rodičov matky k matke nebola v konaní spornou. Zo záverov znaleckého posudku vyplýva, že „Otec si maloleté deti privlastnil. Ich prostredníctvom si získal súcit a pomoc manželkiných rodičov“ (bod 12. záveru znaleckého posudku, č.l. 191), preto odvolací súd neprisvedčil argumentácii otca o ich objektívnom pohľade na prejednávajúcu vec.

2.5. Rovnako odvolací súd mal za to, že nie je dôvod nestotožniť sa s rozhodnutím o výške vyživovacej povinnosti otca a argumentáciou súdu prvej inštancie obsiahnutou v príslušnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku. Podľa zistenia odvolacieho súdu tak súd prvej inštancie pre rozhodovanie o výživnom mal dostatok podkladov a zohľadnil všetky kritériá vyplývajúce z § 75 ods. 1 zákona o rodine, pričom v zmysle § 217 ods. 1 CSP rozhodným pre neho bol stav v čase vyhlásenia rozsudku. Námietky otca smerujúce k plneniu/neplneniu vyživovacej povinnosti k maloletým deťom matkou na čas do rozvodu manželstva, ako aj poukazovanie na výšku vyživovacej povinnosti matky k maloletým deťom určenú neodkladným opatrením, resp. rozsudkom odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodné, bez súvisu s prejednávanou vecou. Pokiaľ otec vo svojom odvolaní poukazoval na nepravdivosť výšky svojho mesačného platu, ktorého zložkou je pohyblivá časť vo výške 28 %, a na ktorú nemá nárok každý mesiac, tak odvolací súd vyhodnotil, že súd prvej inštancie postupoval pri ustálení príjmu otca správne. Príjmom otca sú totiž peniaze vypočítané zo všetkých známych zdrojov bez ohľadu na to, či sú alebo nie sú „nárokovateľnou a samozrejmovou“ súčasťou príjmu otca. Odvolací súd zdôraznil, že určená vyživovacia povinnosť nedosahuje ani 25 % z ustáleného čistého mesačného príjmu otca 1.601,96 eura mesačne (potvrdenie o príjme otca č.l. 253 spisu okresného súdu, Odpoveď na lustráciu v SP č.l. 335 spisu okresného súdu, Zápisnica o pojednávaní zo dňa 11. 12. 2023, č.l. 343 spisu okresného súdu), pričom výška príjmu tak, ako ju ustálil okresný súd, nebola otcom maloletých detí v odvolaní spochybnená (maloletá B. - 1.601,96 eura mesačne/220 eur = 13,75 %; maloletý A. - 1.601,96 eura mesačne/180 eur = 11,23 %), zo strany otca neboli predložené žiadne dôkazy, ktoré by preukazovali, že nie je v jeho schopnostiach a možnostiach prispievať výživným ako ho určil súd prvej inštancie.

2.6. K výroku, ktorým súd prvej inštancie zaviazal otca k náhrade trov konania štátu vo výške 792,20 eura, nakoľko matka zložila preddavok na trovy znaleckého dokazovania, odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní o náhrade trov konania štátu postupoval správne, keďže vykonanie dokazovania, s ktorým boli spojené trovy, ktoré platil štát, bolo predovšetkým v záujme maloletých detí, a preto bez ohľadu na to, kto podal návrh na začatie konania, ako aj to, kto vykonanie dôkazu navrhol, by mali nahradiť platené trovy štátu obaja rodičia maloletého dieťaťa rovným dielom. Takýto postup okresného súdu je podľa odvolacieho súdu vhodný, zodpovedá ustálenej súdnej praxi a je primeraný okolnostiam danej veci. O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 a § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

3. Proti rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 14CoP/66/2024 z 28. februára 2025 podal dovolanie otec maloletých (ďalej aj „dovolateľ“ alebo „otec maloletých“) a to z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. Vádu podľa § 420 písm. f) CSP otec videl v nesprávnom procesnom postupe odvolacieho súdu, ktorý mu znemožnil, aby boli brané v úvahu dôkazy, ktoré predkladal pre účely meritórneho rozhodnutia, čím došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Odvolací súd dôkazy nesprávne vyhodnocoval, hoci je povinný ich vyhodnocovať jednotlivo i v súhrne s ostatnými dôkazmi a preto aj nesprávne rozhodol.

3.1. Otec v dovolaní uviedol, že maloleté deti matku odmietajú. Otec žiadal pre čas po rozvode deti do svojej osobnej starostlivosti aj z toho dôvodu, že rešpektoval vôľu a názor detí, súd prvej inštancie však ignorujúc ostatné dôkazy sa zameriaval len na závery znaleckého posudku znalkyne Z. B. Č., Z.. Ďalej uviedol, že na vyvrátenie záverov predmetného znaleckého posudku predložil aj dôkazy, ktoré tento znalecký posudok vyvracajú - otec maloletých detí sa podrobil aj inému vyšetreniu u psychiatricky B. A. I., ktorá je tiež súdnou znalkyňou a táto sa nestotožnila so závermi znalkyne Z. Č., Z.. Dospela k záveru, že otec nie je psychopat, že nemá žiadnu antisociálnu poruchu osobnosti a už vôbec, že by mal byť manipulátorom a má všetky funkcie bez akýchkoľvek porúch vnímania, myslenia, pričom je pozitívne hodnotený aj v práci. Prvoinštančný súd túto okolnosť vôbec nebral v úvahu a všetky dôkazy, ktoré otec predkladal ignoroval - pracovný posudok otca, jeho rôzne oprávnenia, ktoré získal v zahraničí, ktoré podľa otca svedčili o tom, že bol a je po psychickej stránke spôsobilý. Vo veci boli vypočutí aj starí rodičia maloletých detí - rodičia matky a svokrovci otca s tým, že čokoľvek pozitívne na svojho zaťa uviedli, súd to vo svojom rozhodnutí vôbec nepremietol. Odvolací súd taktiež nesprávne dospel k názoru, že otec si maloleté deti privlastnil a ich prostredníctvom si získal súcit a pomoc manželkiných rodičov.

3.2. Súd podľa otca nezaujímal ani vôľu, resp. názor maloletých detí, ktorá bola jednoznačne prezentovaná bez toho, že by niekto na deti vplýval, že tieto chcú byť v starostlivosti otca. Súd sa jednoznačne nechal viesť len znaleckým posudkom Z. Č., Z., ktorý však je len jedným z dôkazov a vôbec sa nevysporiadal s rozdielmi, ktoré nastolili ďalšie dôkazy produkované v konaní zo strany otca. Súd ustálil, že vplyv otca na maloleté deti je škodlivý, avšak nevieme, kde k takému záveru súd dospel. Ďalej argumentoval, že ak by bol takým zlým otcom, ktorý by zle na deti vplýval, nestaral sa o ne, resp. by ich zaťažoval nejakými zatrpknutými názormi na matku, zrejme by deti samé od neho utekali za matkou, kde by hľadali útočisko. Uviedol, že deti emotívne prežívajú skutočnosť, že napriek tomu, že to jasne prezentovali, nikto nevypočul ich názor tak, aby bol presadený, teda aby mohli žiť v spoločnej domácnosti s otcom a byť v jeho starostlivosti. Otec v súvislosti s uvedeným rozporoval odôvodnenie rozhodnutia, že ponechanie maloletých detí u otca, resp. v striedavej starostlivosti nie je najlepším záujmom detí. Aj keď odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia odvoláva na čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, tento sa nepremietol v rozhodnutí odvolacieho súdu, keďže by musel vôľu detí brať v úvahu ako prvoradú.

3.3. Otec rozporoval záver odvolacieho súdu, keď tento na jednej strane sa stotožnil s tvrdením otca, ktorý má schopnosť postarať sa o deti v rozsahu každodenných činností, no na druhej strane deti zveruje matke. Odvolací súd síce uviedol, že nemožno pripustiť, aby bol v konaní zohľadnený výhradne názor maloletého dieťaťa bez zreteľa na všetky zistené skutočnosti, avšak nezobral v úvahu celý rad ďalších dôkazov s tým, že maloleté dieťa nevie rozlíšiť, čo je v jeho záujme. Konajúci súd sa toho nezhostil, dokonca si osvojil názor, ktorý znalkyňa uviedla, „že otec nanútil fiktívne obavy, že je potrebné sa matky báť“. Znalkyňa sa nevysporiadala s tým, že matka deti vedela aj zbiť, dokonca aj jej nový partner zbil maloletého A., na čo si A. sťažoval, v čom podľa otca tkvie príčina toho, že deti matku odmietajú. Poukázal na názor prezentovaný v publikácii „Názor dieťaťa a právny rámec ochrany jeho zisťovania“ a teda pokiaľ by otec takéto konanie robil, má to opačný efekt a sledované deti reportovali stratu blízkosti a bezpečia u rodiča, od ktorého takéto iniciatívy v neprospech ohováraného rodiča prichádzali. V neposlednom rade postoj dieťaťa, ktoré inklinuje práve k jednému rodičovi, vychádza z vlastnej motivácie dieťaťa a to či už z dôvodu potreby emočnej stability dieťaťa, pripísaniu viny za rozpad rodiny jednému z rodičov na základe vlastných prežitých skúseností a vnímania dieťaťa alebo potreby odstrániť tzv. vzťahovú dilemu. Ide o situáciu, kedy je dieťa postavené do konfliktu lojality s oboma rodičmi a rozhodne sa za účelom zachovania vlastnej psychickej pohody udržiavať pevný vzťah s jedným z rodičov, s ktorým sa cíti byť istejšie, bezpečnejšie či stabilnejšie. Výskumy taktiež ukázali, že maloleté deti sú voči manipulácii odolné a nemajú tendencie odmietat rodiča alebo vyjadrovať sa proti nemu, ak s ním majú vytvorený pozitívny vzťah.

3.4. Čo sa týka výroku o určení styku, otec okrem skutkových tvrdení v dovolaní uviedol, že deti, ktoré nikdy u matky nespali, by teraz nemali ani s otcom byť, aby mohli u neho prespať. Styk, ktorý určil odvolací súd neumožní otcovi s deťmi vycestovať ani do Z., aby navštívili svoju rodinu. Otec je občan Z. republiky a deti majú aj Z. občianstvo. Svojím rozhodnutím toto právo súd vlastne deťom odňal, pretože podľa styku tak ako je určený, tam cestovať nemôžu. Taktiež nie sú riešené ani sviatky, ani prázdniny, pričom išlo o trojročné konanie. V tejto súvislosti otec poukázal na tú skutočnosť, že je

diskriminovaný takýmto rozhodnutím, pretože súdna prax pri podstatne menších deťoch umožní otcovi deti dávať na prespanie. Napriek tomu otec rešpektoval súdne rozhodnutie, vyzval matku, aby si prišla zobrať deti v zmysle rozsudku, zaplatil výživné, matka tak neučinila, výživné mu vrátila, teda aj z postoja matky vyplýva, že o deti nemá úprimný záujem. Uviedol, že matka dala ďalší návrh na výkon rozhodnutia, ktoré otec teraz dovolaním napáda, a ktoré je vedené pod sp. zn. 85Em/2/2025.

3.5. Napokon navrhol, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil v zmysle ustanovenia § 449 ods. 1 CSP a za použitia ustanovenia § 450 CSP vrátil vec Krajskému súdu v Žiline, aby vo veci znovu konal a zjednal nápravu a to tak, že maloletých zverí do osobnej starostlivosti otca pre čas po rozvoде, matke určí výživné podľa jej zárobkových a majetkových pomerov najmenej však 220 eur na B. a 180 eur na A. od právoplatnosti rozsudku. Matka je povinná zaplatiť sumu 792,20 eura na účet Okresného súdu Trenčín do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. Alternatívne navrhol, ak by dovolací súd dospel k záveru, že môže sám zmeniť napadnuté rozhodnutie, aby v zmysle ustanovenia § 449 ods. 3 CSP zmenil napadnuté rozhodnutie vo vyššie uvedených intenciách. Navrhol, aby žiadnemu z účastníkov nebolo priznané právo na náhradu trov konania.

4. K dovolaniu otca sa vyjadrila matka maloletých, ktorá k vyjadreniu priložila aj vyjadrenie Úradu komisára pre deti. Matka konštatovala, že s podaným dovolaním a jeho dôvodmi sa nestotožňuje. Považuje ho za nedôvodné, neopodstatnené skutočnosti uvádzané otcom za nenaplnňajúce namietaný dovolací dôvod. Konštatovala, že otec vo svojom dovolaní uvádza skutkové okolnosti, ktoré boli predmetom dokazovania pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom a tieto nemôžu byť opätovne predmetom prieskumu v dovolacom konaní. Mala za to, že konajúce súdy sa riadne vysporiadali so všetkými dôkazmi, ktoré boli v konaní produkované a rozporovala otcove skutkové tvrdenia uvedené v dovolaní. Na margo tvrdenia súvisiaceho s tým, že matka poslala v marci 2025 sumu výživného otcovi späť uviedla, že keďže prvý mesiac budú podľa rozhodnutia súdu prvej inštanciou deti takmer celý s ním, tieto peniaze má využiť pre deti skôr on, čo zároveň otcovi aj oznámila. Napokon navrhla, aby dovolací súd dovolanie otca v súlade s § 448 zamietol a uplatnila si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Kolízny opatrovník sa k dovolaniu písomne nevyjadril, pričom mu dovolanie bolo doručené dňa 27. 05. 2025.

6. V danom prípade je dovolanie podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých. Konanie v tejto veci je od 1. júla 2016 upravené v CMP. Podľa § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže ustanovenia § 76 a § 77 CMP neustanovujú inak, dovolací súd na konanie o dovolaní navrhovateľky aplikoval ustanovenia CSP.

7. Najvyšší súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník, v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

8. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na oprávnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

9. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu.

Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

10. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Ak teda zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

11. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

13. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

14. Dovolateľ vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietal najmä deficit v dokazovaní a v ich súvislosti namietal aj nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia.

15. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

16. Otec v dovolaní poukazoval na ním vnímané rôzne deficit v dokazovaní. V prvom rade dovolací súd uvádza, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP. Dovolaním sa preto vo všeobecnosti nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného

dokazovania.

16.1. Zdržanlivosť najvyššieho súdu k preskúvaniu hodnotenia dôkazov však v poslednom čase naráža na recentnú judikáciu ústavného súdu (sp. zn. III. ÚS 104/2022), v zmysle ktorej preskúvanie logickej, funkčnej a teleologickej konzistentnosti hodnotenia dôkazov je súčasťou posudzovania práva na spravodlivý proces, a teda preskúvanie hodnotenia vykonaných dôkazov je preskúvanie procesného postupu súdu.

16.2. Zásada viazanosti zisteným skutkovým stavom neznamená, že najvyšší súd je viazaný takou interpretáciou dôkazu, ktorá v sebe obsahuje ničím nepodloženú účelovo vytvorenú domnienku, ktorej jediným cieľom je vylúčiť danosť nároku. Rovnako túto zásadu nemožno interpretovať ako nemožnosť najvyššieho súdu reagovať na zjavný, ničím neodôvodnený, a preto arbitrárny skutkový omyl. Preto najvyšší súd má právo skúmať, či hodnotenie dôkazov nie je natoľko mimo prípustného a logického rámca hodnotenia dôkazov a teda, či nedošlo týmto procesným postupom súdu k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru (pozri III. ÚS 104/2022, bod 18. a 19.).

16.3. Dovolací súd dodáva, že zásada voľného hodnotenia dôkazov zakotvená v čl. 15 Základných princípov CSP a v § 191 CSP vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy) a znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu však neznamená ľubovôľu, lebo hodnotiaci úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a vykazovať funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania.

16.4. Právo na spravodlivý proces je preto naplnené aj tým, že súdy po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/2004).

16.5. Summa summarum nedá sa vylúčiť, že k porušeniu tohto práva dôjde aj tým, že zistenie skutkového stavu je prima facie natoľko chybné (svojvoľné), že by k nemu súd pri rešpektovaní základných zásad hodnotenia vykonaných dôkazov nemohol nikdy dospieť - ide o extrémny rozpor medzi vykonanými dôkazmi a z nich urobenými skutkovými zisteniami (porov. I. ÚS 6/2018), alebo tým, že prijaté právne závery sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami, resp. že z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplývajú (porov. I. ÚS 243/2007).

16.6. Otázka, či súd pri zisťovaní skutkového stavu rešpektoval ústavno-procesné zásady (ako napr. zákaz tzv. deformácie dôkazu, či opomenutého dôkazu, zásadu rovnosti zbraní, priamosti, voľného hodnotenia dôkazov) je preto otázkou procesnoprávnou, ktorá ako taká môže byť dovolaciemu súdu predložená v dovolaní ako prípustný dovolací dôvod podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Zásadám spravodlivého procesu zodpovedá tiež požiadavka, aby súdom urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené.

16.7. So zreteľom na vyššie uvedené, vec prejednávajúci senát pristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces, kedy podstatou dovolacieho prieskumu nebolo prehodnocovanie skutkového stavu, ale kontrola postupu odvolacieho súdu pri procese jeho zisťovania a vyhodnocovania.

17. Dovolateľ v podstatnom namietal, že súdy ignorujúc ostatné dôkazy predložené otcom, sa zamerali len na závery znaleckého posudku znalkyne B. Z. B. Č., Z... Keďže odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil postupom podľa § 387 ods. 2 CSP, rozsudok odvolacieho súdu tvorí s potvrdeným rozsudkom súdu prvej inštancie jeden vecný celok. Dovolací súd v súvislosti s dovolateľom namietanou ignoranciou ním predložených dôkazov upriamuje dovolateľovu pozornosť na body 6. a 7. rozsudku súdu prvej inštancie. V daných bodoch odôvodnenia súd prvej inštancie zhrnul vykonané dokazovanie a uviedol, z ktorých dôkazov pri svojom rozhodovaní vychádzal a taktiež v kontexte záverov znaleckého posudku zrozumiteľnou formou zdôvodnil irelevantnosť dôkazov predložených otcom. Vykonané dokazovanie bolo následne súdom prvej inštancie prenesené aj do odôvodnenia výrokovej časti rozhodnutia v bodoch 14. až 17.

17.1. V súvislosti s otcom predloženým výpisom z registra trestov, s listinou „ASET Level 2 Certificate“ a s listom od SIA súd prvej inštancie uviedol, „že 16 rokov starý (!!!) výpis z registra trestov

nepreukazuje, že otec je bezúhonný aj v roku 2023 a že doklady o získaní kvalifikácie a licencie potrebnej na výkon práce SBS-kára nepreukazujú aj to, že otec je „kvalifikovaný“ aj na prácu rodiča...”

17.2. Pokiaľ ide o nevysporiadanie sa s výpoveďami svedkov - rodičov matky, z vyššie uvedeného bodu odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie je zrejmé, že súd na ich vyjadrenia neprihliadol, keďže sa vyjadrovali k odborným otázkam (manipulácia otca, spôsobilosť maloletého nastúpiť na základnú školu) na zodpovedanie ktorých je potrebná špecifická kvalifikácia a v konaní nebolo preukázané, že by touto svedkovia disponovali. K predmetnej námietke sa vyjadril aj odvolací súd v bode 36. napadnutého rozsudku, v ktorom sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie a dodal, že otcovej argumentácii nie je možné prisvedčiť aj s ohľadom na záver znaleckého posudku, z ktorého vyplýva, že „Otec si maloleté deti privlastnil. Ich prostredníctvom si získal súcit a pomoc manželkiných rodičov“. (bod 12. záveru znaleckého posudku, č.l. 191).

17.3. Otec sa správnosť znaleckého posudku snažil v priebehu konania spochybniť aj správou z diagnostického vyšetrenia realizovaného Súkromným centrom poradenstva a prevencie (č. l. 259). K uvedenej správe súd prvej inštancie v bode 7. svojho rozsudku uviedol, že už aj z obsahu správy vyplýva, že na základe jedného rozhovoru nie je možné poskytnúť objektívne vyjadrenie k tomu, ako deti vnímajú aktuálnu rodinnú situáciu a aké sú vzťahy medzi jednotlivými členmi rodiny. Záver centra, že otec zastáva rešpektujúci prístup vo vzťahu k stretávaniu sa detí s matkou súd prvej inštancie považoval za predčasný s ohľadom na skutočnosť, že centrum vykonalo iba jediný rozhovor a zároveň aj z dôvodu, že psychologická centra sa vôbec nerozprávala s matkou (na rozdiel od znalkyne B. Z. B. Č., Z., ktorá vyšetrila nielen deti, ale aj oboch rodičov - a to nielen pohovorom, ale aj príslušnými psychologickými testami). Dovolací súd dodáva, že znalkyňa svoje vyslovené závery zároveň objasňovala aj na súdnom pojednávaní konanom na súde prvej inštancie dňa 04. 10. 2023, kde bola vypočutá, odpovedala na otázky súdu a účastníkov konania a vyjadrovala sa k odbornej stránke veci.

17.4. Na základe vyššie uvedeného je možné konštatovať, že súdy nižšej inštancie vykonané dôkazy vyhodnotili vo vzájomnej súvislosti, dôkazy predložené otcom neignorovali, ale tieto vyhodnotili najmä v kontexte záverov predloženého znaleckého posudku. Prevažujúca väčšina námietok otca (dovolateľa) má skôr povahu nespokojnosti s výsledkom hodnotenia dôkazov, než namietania deficitov v dokazovaní, keďže výsledok hodnotenia dôkazov nebol v súlade s otcovými (dovolateľovými) očakávaniami. Sumarizujúc vyššie uvedené dovolací súd v okolnostiach preskúmvanej veci nezistil ústavnoprávne deficit v rámci zisťovania skutkového stavu veci, súdy nižších inštancií postupovali v súlade so základnými princípmi civilného sporového konania, najmä zásadou voľného hodnotenia dôkazov (čl. 15 CSP) a princípmi všeobecnej spravodlivosti. Zároveň pri zisťovaní skutkového stavu rešpektovali ústavno-procesné zásady (ako sú zákaz tzv. deformácie dôkazu, či opomenutého dôkazu, zásadu rovnosti zbraní, priamosti, voľného hodnotenia dôkazov), napadnuté rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie obsahujú riadne odôvodnenie myšlienkového procesu hodnotenia dôkazov, zo záverov oboch súdov nižších inštancií dovolací súd nezistil porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a prijaté skutkové závery nevykazujú známky svojvoľnosti, nelogických úsudkov či zrejmého omylu. Námietky otca v tomto smere preto dovolací súd považoval z hľadiska prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP za neopodstatnené.

18. Otec v dovolaní ďalej namietal, že odvolací súd nezaujímal ani vôľa, resp. názor maloletých detí, keď si tieto želali zostať v starostlivosti otca. V súvislosti s uvedeným namietal odôvodnenie rozhodnutia, že ponechanie maloletých detí u otca, resp. v striedavej starostlivosti nie je najlepším záujmom detí. Aj keď odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia odvolával na čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, tento sa podľa názoru otca nepremietol v rozhodnutí odvolacieho súdu, keďže by musel vôľu detí brať v úvahu ako prvoradú.

18.1. Podľa odvolacieho súdu je namieste poukázať aj na to, že čl. 3 odsek 1 Dohovoru o právach dieťaťa (ďalej aj „Dohovor“) zaručuje dieťaťu právo na posúdenie jeho najlepších záujmov a ich prvoradé zohľadnenie pri akýchkoľvek krokoch alebo rozhodnutiach, ktoré sa ho týkajú, tak vo verejnej, ako aj v súkromnej sfére. Toto právo vyjadruje jednu zo základných hodnôt Dohovoru. Výbor pre práva dieťaťa (ďalej len „Výbor“) označil článok 3 ods. 1 za jednu zo štyroch základných zásad Dohovoru pre interpretáciu vykonávania všetkých práv dieťaťa a aplikuje ju ako dynamickú koncepciu, ktorá si vyžaduje posúdenie primerané konkrétnemu kontextu.

18.2. Aj v Zákone o rodine sa od 1. januára 2016 (pozri zákon č. 175/2015 Z.z.) rozšírili základné

zásady rodinného práva a okrem iného ustanovili kritériá najlepšieho záujmu dieťaťa, ktorý je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Napriek tomu, že čl. 5 Zákona o rodine príkladne uvádza kritériá, ktoré sa zohľadňujú pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa a že na záujem dieťaťa odkazuje niekoľko ustanovení normatívnej časti Zákona o rodine (napr. § 23, § 24, § 44, § 54, § 59), ako i ustanovenia osobitných predpisov (napr. zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele, nový zákon č. 176/2015 Z.z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a pod.), tento pojem nebol doposiaľ definovaný a neboli stanovené ani jeho určujúce kritériá. Najlepší záujem dieťaťa je však zároveň pojmom pružným a adaptabilným. Treba ho prispôbiť a definovať podľa konkrétnej situácie dotknutého dieťaťa alebo detí, zohľadniť pritom ich osobný kontext, situáciu a potreby. Pri jednotlivých rozhodnutiach je potrebné posúdiť najlepší záujem dieťaťa a určiť ho vo svetle špecifických okolností situácie konkrétneho dieťaťa.

18.3. Podľa čl. 5 ZoR, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a/ úroveň starostlivosti o dieťa,
- b/ bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c/ ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d/ okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e/ ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f/ podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g/ názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h/ podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i/ využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

18.4. V zmysle vyššie citovaných ustanovení právnych predpisov sa dieťaťu poskytuje možnosť, aby bolo vypočuté v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho týka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva. Niet sporu o tom, že maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Akékoľvek rozhodnutie, ktoré nezohľadnilo názory dieťaťa alebo im nevenovalo primeranú pozornosť zodpovedajúcu veku a úrovni dieťaťa, upiera dieťaťu možnosť ovplyvniť určenie ich najlepšieho záujmu (viď uznesenie najvyššieho súdu z 22. júna 2016, sp. zn. 5Cdo/492/2015). Treba ale zdôrazniť, že nie je možné, aby všeobecné súdy stanovisko maloletého dieťaťa bez ďalšieho prevzali a aby založili svoje rozhodnutia iba na jeho prianí a nie na starostlivom a komplexnom posudzovaní jeho záujmov (rozsudok EŠLP vo veci C. proti Fínsku zo dňa 9. mája 2006 č. 18249/02, body 57. - 59.).

18.5. V prejednávanej veci sa zodpovedaniu otázky, osobná starostlivosť ktorého rodiča o maloleté deti je v súlade s ich najlepším záujmom, venoval súd prvej inštancie v bodoch 14. - 17. jeho rozsudku. So závermi vysloveného rozsudku sa stotožnil aj odvolací súd v bodoch 33., 34. a 38. napadnutého rozsudku. Dovolací súd konštatuje, že právo maloletých detí vyjadriť názor bolo v súdnom konaní rešpektované, keďže maloleté deti mali možnosť sa vyjadriť, boli vypočuté pred sudcom a súdnym znalcom. Súdy pri tomto rozhodnutí vychádzali zo znaleckého posudku B. Z.. Č. Z.. a obe maloleté deti zverili do osobnej starostlivosti matke. Z vyššie uvedených bodov odôvodnenia je zjavné, že deti boli vystavené konfliktu lojality a rozhodnutie o tom, komu majú byť zverené, nebolo možné založiť na tom, čo deti hovoria. Odvolací súd sa vyčerpávajúco zaoberal najlepším záujmom a tento posudzoval vo svetle okolností prejednávanej veci. Najmä vzhľadom na závery vykonaného znaleckého dokazovania, z ktorého vyplynulo manipulatívne správanie otca k maloletým deťom a s ohľadom na odporúčania znalkyne, dospel k príslušnému záveru a potvrdil zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti matky (viď body 34. a 38. rozsudku odvolacieho súdu). Dovolacia námietka spočívajúca v tom, že súdy pri rozhodovaní nezohľadnili najlepší záujem maloletého je preto na základe vyššie uvedeného vo vzťahu k § 420 písm. f) neopodstatnená.

19. V súvislosti so zverením maloletých do osobnej starostlivosti matky otec ďalej rozporoval záver odvolacieho súdu, keď tento na jednej strane sa stotožnil s tvrdením otca, ktorý má schopnosť postarať

sa o deti v rozsahu každodenných činností, no na druhej strane deti zveruje matke. Dovolací súd k tejto dovolacej námietke uvádza, že je zjavne neopodstatnená a vo svojej podstate zavádzajúca, keďže sa ňou otec snaží navodiť dojem, že o zverení detí matke bolo rozhodnuté z dôvodu, že sa nevie o maloleté deti postarať v rozsahu každodenných činností. Odvolací súd okrem iného v bode 33. napadnutého rozsudku uviedol, že: „Pokiaľ otec opakovane v odvolaní poukazoval na schopnosť postarať sa o maloleté deti v rozsahu každodenných činností - škola, domácnosť, odvolací súd sa s jeho názorom stotožňuje, pretože opak nebol preukázaný ani vykonaným dokazovaním. Dodáva odvolací súd, že aj v rámci znaleckého posudku boli predpoklady rodičov, okrem osobnostných predpokladov, na zabezpečenie plnohodnotnej starostlivosti každého rodiča voči obom maloletým deťom vyhodnotené ako približne rovnaké (bod 22. záveru znaleckého posudku, č.l. 193 spisu okresného súdu). Zásadným však pre záver okresného, ako i odvolacieho súdu v prejednávacom prípade sú rozdiely v osobnosti rodičov.“ Z citovanej časti vyššie uvedeného bodu a aj následného odôvodnenia vyplýva, že k zvereniu maloletých do osobnej starostlivosti matky došlo z dôvodu špecifikovaných osobnostných predpokladov otca (uvedených vyššie) na zabezpečenie plnohodnotnej starostlivosti o maloleté deti, ktoré boli v konaní preukázané vykonaným znaleckým posudkom.

20. Na margo námietky otca týkajúcej sa určenia styku s maloletými deťmi, dovolací súd prioritne uvádza, že takouto argumentáciou sa odvolací súd ani nezaoberal, keďže otec túto argumentáciu prezentoval prvý raz až v dovolaní. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych opravných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, teda vecne (argumentačne), čo znamená, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietal už v rámci riadneho opravného prostriedku a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom v jeho neprospech (R 73/2019).

20.1. Ak teda dovolateľ uplatnené námietky v dovolaní neuplatnil v odvolacom konaní, nemôže ich posudzovať dovolací súd pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario). V podstate obdobne postupuje vo svojej činnosti aj ústavný súd, z ktorého judikatúry vyplýva, že ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc a sťažnosť sťažovateľa odmietne (II. ÚS 70/2017). Z tohto dôvodu sú preto dovolacie námietky formulované v bode 3.4. tohto uznesenia vo vzťahu k § 420 písm. f) CSP neopodstatnené. Dovolací súd na tomto mieste zároveň poznamenáva, že pri každej zmene pomerov má otec právo podať na príslušný súd návrh na zmenu rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností, resp. dohody o výkone rodičovských práv a povinností (§ 26 zákona o rodine).

21. Na základe uvedeného možno konštatovať, že odvolací súd pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenul vziať do úvahy žiadnu z (rozhodných) namietaných skutočností v odvolaní, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, z uvedeného je zrejmé, z akých dôvodov odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobca sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných

dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

22. Z vyššie uvádzaných dôvodov dovolateľ neopodstatnene namietal vadu podľa § 420 písm. f) CSP, preto dovolací súd dovolanie odmietol postupom podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

23. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 451 ods. 3 CSP, podľa ktorého rozhodnutie o trovách dovolacieho konania nemusí byť v takomto prípade odôvodnené.

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.